

Transvokabularium efterlyses

Da jeg fik beskeden om, at jeg ville få tildelt Kraka-prisen blev jeg glad og opløftet – jeg følte mig bæret, set, og anerkendt for mit arbejde. Men da jeg så skulle forfatte denne takketale må jeg indrømme, at én af de følelser, der meldte sig i umiddelbar forlængelse af denne glæde var træthed. Jeg føler mig således træt ovenpå at have skrevet dette 300 sideres værk, og træt ovenpå 3 års intense studier, hvor jeg sideløbende har deltaget i adskillige konferencer og skrevet en lang række artikler.

Træthed er også den følelse, der melder sig, når *den* store interviewbaserede artikel, der skulle præsentere min forskning fokuserer på, at jeg selv "har skiftet køn", som der står skrevet. Et fokus og en begrebsliggørelse, som jeg ellers eksplicit har frabedt mig. Dette er dog en anden form for træthed – en træthed der kommer af, at det endnu engang går op for mig, hvor meget arbejde, der stadig ligger forude for trans forskere. Og denne artikel er langt fra rigtig slem, og endda skrevet af en velmenende journalist.

Men ikke desto mindre er den én i en lang række danske artikler, der vidner om, hvor lidt viden der er på trans området, og hvor famlende hvis ikke direkte forulepende begrebsliggørelsen af transkønnethed er. Som Mons Bissenbakker, Michael Nebeling og jeg skrev i indledningen til særnummeret af KKF om trans studier, så er der behov for et helt basalt transvokabularium, da den dominerende populærvideenskabelige diskurs om transpersoner, ikke mindst i danske medier, ofte er misvisende hvis ikke decideret fejlagtig.

Et eksempel er netop ordet "*kønsskifte*", fordi det antyder, at man som transperson befinder sig helt og holdent i den af samfundet tildelte kønskategori for derefter pludseligt at skifte helt og holdent til en anden. Dette stemmer dårligt overens med mange transpersoners oftest årelange erfaringer af at leve som det køn, de identificerer sig som, før dette er synligt for omverdenen eller anerkendes juridisk.

Den føromtalte artikel om min forskning vidner dog også – og måske mest af alt – om en anden udbredt tendens i den danske offentlighed, nemlig at man som transkønnet uafvendeligt er bundet af dét, trans forskeren Vivianne Namaste betegner som "det selvbiografiske imperativ". Som hun skriver: "Transsexuals may be allowed to speak, but only insofar as they offer their personal autobiographies, and only as long as they respond to the questions posed by a non-transsexual interviewer" (Namaste 2005: 46).

Det primære formål er, som Namaste skriver, at tilfredsstille den ikke-transkønnede læsers nysgerrighed. En præsentation af min forskning MÅ således inkludere adskillige udredninger om min personlige historie, mit udseende og hvordan jeg passerer som mand. Og det på trods af, at min afhandling ellers specifikt adresserer,

hvordan dette selvbiografiske imperativ ofte lukker for en belysning af de institutionelle, økonomiske og politiske kontekster som transkønnede er indskrevet i og dybt afhængige af i forbindelse med eksempelvis at få adgang til hormoner og operationer, at kunne skifte juridisk køn, at få ændret eksamenspapirer osv.

Trans som en akilleshæl indenfor kønsforskningen

Min afhandling er et forsøg på at få sat trans på den danske kønsforskningsmæssige dagsorden på kvalificeret og reflekteret vis samtidig med, at den videreudvikler og går i dialog med international forskning på området. Afhandlingen undersøger transkønnedes selvrepræsentation og community building via video blogs på multimedieplatformen YouTube. Min afhandling har 8 case study vloggere – fire trans mænd og fire trans kvinder, som alle anvender vloggen som medie til at diskutere mødet med og oplevelsen af transitionsteknologier –og processer.

De valgte vloggere udgør forskellige og dog repræsentative måder, hvorpå transkønnede anvender vlog mediet og fremstiller sig selv online. Jeg vil her trække de ting frem, som jeg mener afhandlingen i særdeleshed bidrager med i et kønsforskningsperspektiv. Afhandlingen indeholder en længere forskningsoversigt over og analyse af, hvordan trans personer og trans selvnarrativer er blevet fortolket indenfor kønsforskningen. Her argumenterer jeg for, at trans ofte gribes/begribes som en kategori, hvor etablerede kønslige normer reproduceres eller forskydes. Trans bliver på den ene side et skræmmebillede på reproduktionen af et rigtigt, stereotyp, og patriarkalsk kønssyn som hos visse feminister som bl.a. Janice Raymond, Judith Shapiro og Bernice Hausmann.

Noget lignende gør sig også gældende for visse queer teoretiske læsninger, der i særdeleshed er optaget af, hvornår trans reproducerer heteronormative ideologier og strukturer som hos bl.a. Jodi Kaufmann og Katherine Johnson. På den anden side synes trans dog også at besidde et særligt revolutionært potentiale indenfor visse dele af queer forskningen, trans bliver arnestedet for mulig subversion af herskende køns- og seksualitetsnormer. Mit argument er, at denne rammesætning reducerer læsningen af trans til et spørgsmål om normreproduktion eller subversion, hvilket ikke yder de enkelte trans historier ret og fraklipper trans fra de større sociale strukturer, som trans er indskrevet i.

Jeg vier således i afhandlingen et langt kapitel til netop at belyse disse lovgivningsmæssige, sundhedsmæssige og økonomiske strukturer, som gør trans liv levelige og ulevelige. Jeg efterlyser en trans analyse, der ikke er forhippet på dissekerende læsninger, der skal "afsløre" dette og hint. I stedet foreslår jeg, at forskere i højere grad bør lade trans historier få plads og rum til at "ånde" ("letting stories breathe" inspireret af Arthur Frank 2010) – altså at folde de personlige

narrativer ud, og give plads til diversitet i forhold til trans erfaringer og historier. Kort sagt give plads til, at trans ikke bare er én eller to ting. Dette forsøger jeg selv at gøre i mit kapitel 3 og 4, hvor jeg nærlæser, hvordan vloggerne fremstiller sig selv og interagerer med kameraet, hvilke mærkater, begreber og måder, hvorpå de beskriver sig selv.

Transgender studies 2.0

Jeg benævner min egen analytiske tilgang "Transgender Studies 2.0", og signalerer hermed et slægtskab med den form for trans studier, der bl.a. bedrives af Susan Stryker og Jay Prosser, men også en videretænkning og samtænkning af, hvordan transforskningen bør se ud, når trans kroppe og historier udtrykker og forbinder sig med hinanden virtuelt. Min afhandling er således kønsteoretisk informeret medieforskning, hvor jeg dels prøver at genrebestemme disse trans vlogs som en form for spejl/spejlinger, videodagbøger, selvbiografier, og kunstneriske udtryk. Og dels ser nærmere på selve karakteren af de udsagn, der kommer frem i denne digitale storytelling.

Her gør jeg op med en ellers udbredt karakteristik af den nutidige vestlig mediekultur som "bekendelsesorienteret" i en foucauldiansk forstand – og mener i stedet at disse trans vlogs er en form for DIY (Do-It-Yourself) terapi, hvor trans selv tales, visualiseres og forhandles frem, og hvor trans personer kan bære vidnesbyrd om de affektive effekter af være trans i dag. Og hvor trans personer kan vidensdele, udveksle erfaringer og følelser. Jeg betragter således disse vlogs som en måde, hvorpå transkønnede forsøger at bemyndiggøre og støtte sig selv og hinanden. Jeg ser disse vlogs som en form for online aktivisme, der både fungerer som online supportgrupper og afstedkommer politisk mobilisering.

Afsluttende kan man sige, at jeg for det første har bedrevet en form for grundforskning, idet jeg har forsøgt at karakterisere et nyt fænomen; transkønnedes video blogging. For det andet kan man sige, at jeg har forsøgt at metode- og teorividereudvikle kønsforskningen på trans området. Og for det tredje har jeg bidraget til medieforskningen, idet jeg forsøgt at påvise, hvor frugtbart det kan være at inkludere en kønsteoretisk informeret læsning af den i stigende grad billede- og videobaserede internetkultur. Det er mit håb, at dette kan inspirere andre til videre forskning. Og hvis der er noget, som vi kan bruge mere af indenfor både medicinsk, samfundsfaglig og humanistisk forskning, så er det kvalificeret og nuanceret trans forskning!

Tak!

Henvisninger

Frank, A. W. (2010) *Letting Stories Breathe: a Socio-Narratology*, University of Chicago Press.

Hausman, B. L. (1995) *Changing Sex: Transsexualism, Technology, and the Idea of Gender*, Duke University Press, Durham.

Johnson, K. (2007) 'Changing Sex, Changing Self. Theorising Transitions in Embodied Subjectivity', in *Men and Masculinities*, 10 (1), pp. 54-70.

Kaufmann, J. (2010) 'Trans-representation', in *Qualitative Inquiry* 16(2), 104-115.

Namaste, V. (2005) *Sex Change, Social Change. Reflections on Identity, Institutions, and Imperialism*, Womens Press, Toronto.

Raun, T. & Bissenbakker Frederiksen, M. og Nebeling Petersen, M. (2011) 'Indledning', in *Kvinder, Køn & Forskning*, Nr. 3-4 2011 (http://koensforskning.soc.ku.dk/kkf/tidligere_numre/2011/kkf3-42011/KKF3-4-11-Indledning.pdf/)

Raymond, J. G. (1979): *The Transsexual Empire, the Making of the She-male*, Beacon Press, Boston.

Shapiro, J. (1991) 'Transsexualism: Reflections on the Persistence of Gender and the Mutability of Sex', in J. Epstein and K. Straub (eds) *Body Guards: The Cultural Politics of Gender Ambiguity*, Routledge: New York.